

DEFENSEM LES ESPECIALITATS. NO ALS ÀMBITS!



Els i les docents hem vist com, al llarg de les darreres dècades, les nostres condicions laborals, econòmiques i professionals s'han anat degradant. Fa unes setmanes, en Xavier Díez, company i delegat d'USTEC-STES (IAC), publicava al *Punt Avui* l'article "La gran renúncia" on reflexiona sobre la pèrdua d'interès professional de l'àmbit educatiu.

Arriba un moment en què, quan s'està mal pagat i sobrecarregat de feina, queda el consol de la vocació. Si no fos pel tarannà vocacional, el sistema educatiu –al qual les institucions dediquen tan pocs

recursos econòmics– ja no se sostindria. Es manté gràcies als recursos humans, a les hores extres que dediquem a preparar continguts per a l'alumnat, a corregir, a formar-nos i a reunir-nos per solucionar els problemes diaris. Qui sostenim aquest sistema educatiu som els milers de professionals vocacionals que creiem que una educació de qualitat garanteix una millor societat futura.

El sistema, però, ens ho està arrabassant tot: el poder adquisitiu, les hores de lleure i dedicació als qui estimem, el reconeixement professional, la

llibertat de càtedra... **i ara també vol arrabassar-nos l'especialitat.** L'especialitat és allò que distingeix el professorat. L'especialitat implica tot un seguit d'atributs que ens apoderen i ens fa sentir còmodes a l'aula. L'especialitat és el resultat d'anys d'estudi i la garantia d'oferir uns continguts de qualitat a l'alumnat.

Però als governs poc els importa la qualitat educativa. El que els preocupa és disfressar les estadístiques per inflar el nombre de persones graduades; dilatar la incorporació del jovent al món laboral per ocultar un dels mals endèmics de la nostra societat; reduir les despeses en educació tant com sigui possible; convertir els centres educatius en pàrquings de menors mentre algú altre n'explota les famílies... Per a la minoria, que viu com un rei a expenses de les misèries de la resta, una societat crítica i ben formada és una pedra a la sabata, li interessin individus competents (que sàpiguen fer), no individus crítics (que sàpiguen pensar).

Per tot això, en els darrers anys hem vist desfilat tot un seguit de decrets i lleis educatives que no tenen cap altra finalitat que abaratir costos, degradar el sistema educatiu i inflar les dades estadístiques.

No a l'organització per àmbits a la secundària

El darrer canvi legislatiu ha estat la Llei Orgànica 3/2020, del 29 de desembre, coneguda com a LOMLOE, que deroga la LOMCE (Llei educativa de 2013) i actualitza, modifica i complementa la LOE (Llei Orgànica 2/2006, del 3 de maig). La LOMLOE, amb més detractors que adeptes dins l'àmbit educatiu, implica tot un seguit de canvis substancials en la definició i la implementació del currículum.

Un d'aquests canvis és precisament la incorporació dels àmbits a l'ESO, una nova manera d'organitzar les matèries a la qual USTEC-STES (IAC) ens oposem de manera contundent.

En el Reial decret 286/2023, del 18 d'abril, es regula l'assignació de matèries a l'ESO i al batxillerat. S'hi contempla la possibilitat d'agrupar diferents matèries sota un mateix paraigua, l'àmbit, i ser impartides per un/a sol/a docent (article 2.5). El decret, a més, també assenyala que un/a docent podrà impartir diferents matèries a un mateix grup (article 4).

Aquest nou model organitzatiu al nostre entendre no té cap justificació relacionada amb una millora qualitativa en els continguts curriculars, sinó que respon a les necessitats conjunturals d'un sistema en decadència.

D'una banda, tothom sap que manquen especialistes de determinades matèries. De l'altra, la polivalència, convertir els docents en "comodins", soluciona aquest problema i alhora permet abaratir costos. És altament rendible per a les administracions que un/a docent pugui fer de tot (fins i tot pintar el centre durant el mes de juliol). Per tant, agrupar les matèries en àmbits no només representa un avantatge logístic per a l'administració, sinó també una manera d'estalviar-se molts diners.

Més segregació i més sobrecàrrega docent

Sigui com sigui, uns hi guanyen molt, però altres hi perdem molt més.

A qui més afectarà la implementació dels àmbits serà l'alumnat. Recordem que aquest decret assenyala la distribució de les matèries per àmbits com una possibilitat i no com una obligació, i deixa a les direccions (i no als claustres) la decisió. Això farà que cada direcció, en funció de les dotacions de què disposi, opti pel sistema tradicional de matèries o bé per la implementació dels àmbits. El nostre sindicat fa molt de temps que denuncia la segregació i l'existència de centres de primera i centres de segona. La distribució de les matèries per àmbit no farà altra cosa que eixamplar les desigualtats i representarà una nova esquerda en el concepte d'una educació igualitària per a tothom.

L'altre sector afectat per aquest nou model som els i les docents. La sobrecàrrega laboral –que ja és insostenible– s'eixamplarà, perquè no és el mateix preparar una matèria de la qual ets especialista que dissenyar uns continguts amb què no estàs familiaritzat/da. A més, impartir més d'una matèria a un grup implica duplicar la feina a l'hora de planificar les programacions curriculars.

Recordem que un dels principals motius de la distribució de les matèries per àmbits és l'estalvi de diners. La mesura permetrà reduir el nombre de docents en plantilla, però també suposarà la pèrdua de càrrecs retribuïts com són els dels caps de departament.

Aturem la implementació dels àmbits a l'ESO

La llibertat de càtedra és un dret constitucional fonamental que hem de continuar defensant. La implementació dels àmbits hi topa frontalment. Potser és per això que el decret que regula aquesta mesura és tan poc concís i deixa a la lliure interpretació molts aspectes cabdals. L'article 2.5 de l'esmentat decret diu:

«Los ámbitos resultantes de la agrupación de materias en los tres primeros cursos de la Educación Secundaria Obligatoria (...) serán impartidos por personal funcionario de los cuerpos de catedráticos de enseñanza secundaria y de profesores de enseñanza secundaria de alguna de las especialidades **que tengan atribución docente para impartir cualquiera de las materias que se integran en dichos ámbitos.**»

Aquesta manca de concreció també la trobem al punt 2.1 dels *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació bàsica: educació secundària obligatòria (ESO)* del 9 de juny del 2023:

«Igualment, s'ha de procurar que, durant els dos primers cursos de l'etapa de l'educació secundària obligatòria, els i les docents amb la capacitació deguda imparteixin més d'una matèria o d'un àmbit integrador al mateix grup d'alumnes.»

Dins l'apartat de distribució de matèries i d'hores lectives de primer, segon i tercer d'ESO, s'especifica:

«Els centres, per tal de donar resposta al seu projecte educatiu, poden planificar i crear àmbits, agrupant les matèries que es considerin oportunes:

- De forma interdisciplinària: implica la coordinació de la temàtica i de les activitats de les diferents matèries que formen l'àmbit i que imparteix el docent especialista.

- De forma transdisciplinària: implica que un sol docent, **convenientment acreditat**, imparteix de manera conjunta més d'una matèria.

L'organització en àmbits ha d'afavorir el procés d'adquisició de coneixements, destreses i actituds, atenent de manera globalitzada als aprenentatges entre les matèries que formin aquests àmbits escollits.»

En cap dels casos s'especifica què s'entén per "atribució docente" o "convenientment acreditat".

Pot un/a docent negar-se a impartir continguts que no estiguin relacionats amb la seva especialitat?



Segons els *Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Personal docent.* del 9 de juny del 2023 (que recordem que es revisen i reformulen cada curs), el professorat podria negar-se a impartir aquells continguts que quedin fora de la seva especialitat. Però, d'altra banda, coneixem prou bé la realitat dels centres i en molts casos dir "no" a una direcció pot suposar patir greuges de diferent índole. Per tant, hem de tenir molt en compte el punt 3.3 dels esmentats documents:

Obligació d'impartir matèries, mòduls i crèdits:

«El professorat té l'obligació d'impartir les matèries d'ESO i batxillerat, i els mòduls i crèdits dels cicles formatius associats a l'especialitat de la qual és titular o de la qual té reconeguda l'habilitació especial, en la mesura que ocupi un lloc de treball que tingui assignat els continguts curriculars corresponents.»

Assignació d'altres matèries, mòduls o crèdits:

«Per impartir les matèries corresponents a una altra especialitat docent, el professorat ha de reunir els requisits de titulació i/o formació concordants amb les especialitats docents publicades al web del Departament d'Educació, segons el que estableix l'Ordre ENS/294/2013, de 20 de novembre, per la qual s'actualitza la taula de titulacions que capaciten per impartir les àrees i matèries curriculars

corresponents a l'especialitat, a l'efecte de la borsa de treball per prestar serveis amb caràcter temporal com a personal interí docent i s'autoritza la publicació en el web del Departament d'Educació.»

«Així mateix, sobre la base de les necessitats del servei i de les disponibilitats de la plantilla del professorat, el director o directora del centre pot atribuir al professorat matèries, mòduls o crèdits diferents dels assignats a la seva especialitat o al lloc de treball que ocupa, sempre que comprovi que el professor o professora disposa de la titulació, formació o experiència docent suficients (per haver impartit durant dos o més cursos acadèmics, com a mínim, els continguts curriculars corresponents) per prestar Personal docent 13/22 la docència que se li vol assignar i compti amb l'acceptació de la persona interessada. L'assignació que compleixi els requisits anteriors és efectiva, sens perjudici del dret que té el professor o professora de presentar, al director o la directora del centre, una reclamació per escrit contra l'assignació esmentada, en la qual exposi raonadament que no es considera prou capacitat o capacitada per impartir alguna de les matèries o mòduls que se li han assignat; també té el dret a recórrer davant el director o directora dels serveis territorials o, a la ciutat de Barcelona, davant l'òrgan competent del Consorci d'Educació de Barcelona contra la resposta escrita, degudament motivada, del director o la directora en què li confirmi, si escau, l'assignació de l'horari.»

Conclusions:

-L'agrupació per àmbits com a organització didàctica està prevista en el marc legal.

-Ha de ser, però, conforme al projecte educatiu i, per tant, són els centres, i en particular les direccions, qui ho acaben decidint.

-Les matèries que configuren els àmbits no són determinades pel marc legal, de manera que els centres tenen marge absolut per fer les agrupacions que considerin.

-Els i les docents podem impartir les matèries de l'àmbit si tenim l'atribució docent (o l'acreditació suficient) segons estableix la normativa, però no es delimiten les condicions per tenir aquesta atribució o acreditació suficient, la qual cosa va en detriment del docent especialista.

-Com a docents, hem d'impartir aquelles matèries relacionades amb la nostra especialitat. A banda d'aquestes, podem impartir-ne d'altres sempre que reunim els requisits indicats més amunt i ho acceptem.

Per tot això, USTEC·STEs (IAC) fem una crida al professorat de secundària per aturar la implementació dels àmbits als centres. Considerem que l'adopció d'aquest nou model per part dels centres atempta directament sobre la qualitat educativa, eixamplarà encara més la segregació i precaritzarà un cop més les nostres condicions laborals.

USTEC·STEs

IAC



Barcelona 93 302 76 06
Girona 972 20 20 34
Lleida 973 26 30 32
Tarragona 977 23 52 63
Tortosa 977 51 10 46
Manresa 938 78 88 11



barcelona@sindicat.net
girona@sindicat.net
lleida@sindicat.net
tarragona@sindicat.net
tortosa@sindicat.net



www.facebook.com/groups/ustecstes/



@USTECSTEs

